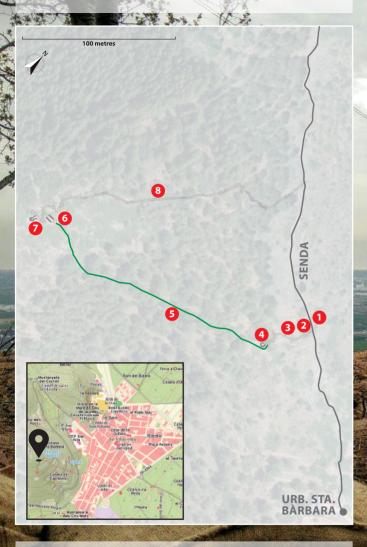
Plànol de les restes visitables

- 1 Panell central d'informació
- 2 Pedra d'homenatge
- 3 Trinxera Tram 1
- 4 Niu de metralladores nº1
- 5 Camí del bosc (accés al Tram 2)
- **6** Observatori i abric
- Niu de metralladores nº2 i abric
- 8 Trinxera Tram 2 (zona de pas)

La Ruta de la Guerra Civil, creada en 2016 arran del projecte "Camins de la Memòria", és un espai a Paire lliure pensat com a lloc d'homenatge als qui van patir procedència o creences religioses és un paisatge concebut per promoure la concòrdia, la cohesió social, el respecte i la memòria dels nostres avantpassats, per tenir sempre presents els horrors que mai més s'han de produir.

Més informació:

www.lavilavella.com

Voluntaris pel

RUTA DE LA GUERRA

LA VILAVELLA (Itinerari Santa Bàrbara)

Guia per a la visita

La nostra ruta comença al prendre la senda que transcorre per la partida de Santa Bàrbara; després de passar la torre elèctrica a mà dreta, començarem a veure solcs a terra que creuen, de tant en tant, la senda, que en realitat són trinxeres sense netejar. A partir d'ara farem atenció als detalls del paisatge; per favor, cuida'l. Anem al panell.

Panell de fusta: conté informació sobre història i patrimoni que et recomanem llegir (recorda que va per les dos cares). Després segueix la indicació al Tram 1, on comença l'itinerari.

2 Pedra d'homenatge: col·locada com a record de tots aquells que van participar en la Guerra Civil Espanyola (1936-1939).

3 Trinxera del Tram 1

Aquesta rasa, com la resta, es trobava completament colmatada de terra i pedres; es va netejar el 2016 per condicionar-la per la seva visita.

Durant la Guerra, aquesta trinxera es va excavar amb càrregues de dinamita; el seu traçat és més o menys recte fins arribar a una bifurcació, que prendrem a l'esquerra abans d'arribar al niu de metralladores.

LES TRINXERES S'EXCAVAVE A PIC SI EL TERRA DE LA NUNTANYA EL PERMITIA. S AQUEST ERA NASSA DUR, S'UTILITZAVA LA DINAMITA, ALGUN DELS TRANS D'AQUESTA TRINXERA TÉ FINS A 3 METRES D'ALTURA. Observa: les parets d'algunes trinxeres es remataven amb xicotets murets de pedra en sec; també es podien complementar amb sacs terrers. El graó interior es diu "graó de tir", i servia per donar suport al cos en posició de dispar.

4 Niu de metralladores nº1 (casamata)

posseeix dos espitlle res per dirigir le metralladores en un angle de visió de 145°. Es va construi per la 83 Divisió fran quista amb formigó per resistir els impactes d'artilleria.

DURANT LA POSTGUERRA, LA GENT DEL POBLE PUJAVA A LES TRINXERES A BUSCAR FERRO, QUE ES VENIA CON FERRALLA. ELS SOSTRES DE LES CASAMATES VAN SER DEMOLITS I LES RASES BUIDADES.

5 Des del niu de metralladores prendrem el camí del bosc cap al Tram 2; en aquesta vessant es van produir durs combats a la fi del juliol de 1938, quan la 36 Brigada Mixta republicana va llançar una contra cap al vèrtex Casillas.

Observatori i abric: Aquest lloc d'observació de l'exèrcit franquista donava instruccions via telefònica als canons que es trobaven a la rereguarda. En la seva part frontal conserva les restes d'un impacte d'artilleria republicana.

ELS REFUGIS O ABRICS DE TRINXERA SERVIEN PER PROTEGIR ELS SOLDATS, EMMAGATZEMAR PROVISIONS O CURAR ELS FERITS DURANT EL COMBAT. ELS SOSTRES ES COBRIEN AMB URALITES, PORTES O FINS I TOT FINESTRES PROCEDENTS DEL POBLE.

Niu de metralladores (casamata) nº 2 i abric

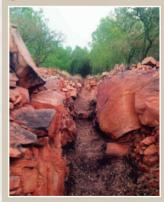

Construït per la 10a Companyia d'un dels batallons de la 83D, té planta allargada i passadís d'accés. Des d'ací, el seu foc controlava el barranc Roget, després del qual s'apostaven les tropes republicanes.

EN EL SEU INTERIOR, A MÉS DE NOMBROSA MUNICIÓ, ES VAN TROBAR OBJECTES QUOTIDIANS COM UNA BURILLA DE CIGARRET, UN LLAPIS, UN TINTER O UNA LLAUNA DE SARDINES.

TÉ DOS IMPACTES D'ARTILLERIA. ¿POTS IDENTIFICAR-LOS?

8 Trinxera del Tram 2 (zona de pas)

Després de la visita a Tram 2, tornarem al camí a través d'una trinxera condicionada per ser transitada. Hi trobaràs diversos refugis, i parets que arribaven quasi als 2 metres d'altura, protegint constantment els soldats del foc enemic.

En passar pel bosc, fixa't en la gran quantitat de ramificacions que té la rasa, i et faràs una idea de la quantitat de vestigis que encara conserva la zona; és un patrimoni que hem de cuidar, ja que és de tots.

Esperem que hagis gaudit de la visita!